

Bibliotekspolitisk temadrøftelse - forslag til indsatsområder 2009-2010

Indsatsområder (1):

Nyanlæg og modernisering af byens biblioteker/kulturhuse

Københavnere skal have adgang til et rigt og kvalitativt kultur- og biblioteksudbud i deres lokalområde.

Som hovedstad skal København tilbyde alle borgere og besøgende mulighed for et aktivt og varieret kultur- og biblioteksudbud. Det indebærer en mangfoldighed i byens samlede udbud, ligesom det fordrer en hensigtsmæssig geografisk spredning af tilbuddene. Langt de fleste københavnere bevæger sig gerne på tværs af bydele hvis kultur- og bibliotekstilbuddene er relevante og vedkommende. For andre københavnere har det stor betydning, at der er kort afstand mellem hjem og kultur- og bibliotekstilbud.

Et rigt lokalt kulturliv er medvirkende til at sikre alle københavnere adgang til kvalitative kulturoplevelser. Derudover styrker og udvikler

09-06-2009

Sagsnr.
2009-62810

Dokumentnr.
2009-276768

Sagsbehandler
Tine Schack-Nielsen

Fælles Service

Nyropsgade 1, 3. sal
1602 København V

Telefon
3366 4025

Telefax
3366 7120

E-mail
tischea@kff.kk.dk

EAN nummer
5798009780232

www.kk.dk

det sammenhængskraften og bydelsidentiteten i et givet lokalområde. Endelig har lokale kulturelle aktiviteter en række potentialer og sideeffekter inden for social-, integrations- og sundhedsområdet.

I flere af Københavns bydele findes biblioteker, kulturhuse og/eller idrætsfaciliteter, som er beliggende på samme adresse eller i umiddelbar fysisk nærhed. Tilsammen har de mulighed for at give københavnernes en række nye platforme for kultur, oplevelse og læring. Som tilgængelige og nærværende bydelsarenaer har de potentialet til at tilbyde tilbud af høj kvalitet med udgangspunkt i de behov og ønsker, som findes i netop deres lokalområde.

I dag er mange af bibliotekerne og kulturhusene nedslidte og de er ikke alle placeret optimalt i forhold til byens udvikling, vækst og befolkningssammensætning.

Derfor er første skridt, at de nuværende biblioteker og kulturhuse i København bliver moderniseret og ombygget, så de lever op til borgernes krav om tidssvarende kulturtilbud i attraktive faciliteter med længere åbningstider. Sideløbende hermed bør der i hver bydel etableres et kulturcenter / en kulturarena, der samler det aktivitetsudbud, som i dag er fordelt på henholdsvis biblioteker, kulturhuse og i mindre grad idrætsfaciliteter.

En større volumen vil øge mulighederne for et tværgående kulturelt nærmiljø og langt mere fleksible åbningstider. Sammenlægning af kulturhuse og biblioteker - og gerne også idrætsfaciliteter, hvor det er muligt - vil være et stærkt element i forhold til at skabe bydelsidentitet og samhørighed.

Fokusområder og initiativer:

De fremsatte fokusområder og initiativer er fremført i ikke prioriteret rækkefølge. Kultur- og fritidsforvaltningen vil i løbet af 2009 og 2010 fremsætte konkrete forslag vedr. nedenstående fokusområder og initiativer.

Bibliotek / kulturfaciliteter i Ørestad.

- Der etableres et nyt bibliotek i forbindelse med byggeriet af en ny skole og fritidstilbud i Ørestad City. I tilknytning hertil kan der også etableres kulturfaciliteter og tilbud, som matcher beboernes behov i den nye bydel.

Modernisering af kulturhuse / biblioteker i øvrige bydele – nye kulturarenaer

- Der kan f.eks. etableres et samlet kulturhus og bibliotek i Tingbjerg i forbindelse med Tingbjerg Skole, i Blågården på

Indre Nørrebro, på Vesterbro i forbindelse med kulturhuset og biblioteket i Lyrskovgade, på Nørrebro ved at sammenlægge Nørrebrohallen og Nørrebro bibliotek i tilknytning til de eksisterende bygninger ved Nørrebrohallen, i Brønshøj i forbindelse med Kulturhuset Pilegården og biblioteket, samt på Østerbro ved etablering af en helt ny kulturarena med kulturhus og bibliotek under ét.

Renovering / modernisering af de øvrige biblioteker i byen

- Københavns Biblioteker skal løbende renoveres / moderniseres for at afspejle brugernes behov for et samtidigt bibliotekstilbud. Københavns Biblioteker vil løbende vurdere renovering / moderniseringsbehovet på bibliotekerne – både det udvendige og indvendige.

Byens Hus - Modernisering af Hovedbibliotek

- Hovedbiblioteket igangsætter et projekt / proces med henblik på etablering af ”Byens Hus – et nyt metropolbibliotek i centrum af København”. ”Byens Hus” tilfører København et uformelt læringsrum med mangeartede kultur- og læringstilbud uden sidestykke. Byens Hus vil være et fleksibelt og dynamisk miljø for alle der ønsker viden, inspiration og personlig vækst.

Indsatsområder (2):

Borgerne i centrum – demokrati samt nye servicekoncepter og former for brugerinddragelse og brugerinvolvering i biblioteker og kulturhuse

Bibliotekerne er en væsentlig forudsætning for, at alle uanset baggrund har mulighed for selvstændigt at tage stilling til og spille en aktiv rolle i den demokratiske proces.

Københavns samlede kulturudbud skal afspejle byens mangfoldighed og de meget forskellige forudsætninger, københavnernes har for at føre et aktivt kultur- og fritidsliv.

I de københavnske biblioteker og kulturhuse skal alle brugere og borgere have mulighed for indflydelse på bibliotekstilbuddet og derigennem at bidrage til at udvikle kultur- og bibliotekstilbuddene.

Der er imidlertid behov for at nytænke brugerinddragelsen i kulturhuse og biblioteker. Nye former for brugerinvolvering skal undersøges og afprøves, hvor bibliotekerne sammen med brugerne skaber nye udtryk og services for borgerne i København.

Fokusområder og initiativer:

Længere åbningstider

- Københavns biblioteker og kulturhuse arbejder løbende med at tilpasse åbningstiden, så den i videst muligt omfang svarer til borgernes ønsker og behov. Det er målet, at det med sammenlægninger mellem biblioteker og kulturhuse bliver muligt at indføre længere og ens åbningstider, så borgerne i København får fuldt udbytte af de nye kulturarenaer.

Brugerinddragelse og brugerinvolvering

- Der skal iværksættes forsøg med nye former for brugerinddragelse og brugerinvolvering.

Brugerundersøgelser

- Der skal gennemføres systematiske brugertilfredshed og brugeradfærdsundersøgelser.

Nye servicekoncepter

- Der skal udvikles og afprøves nye servicekoncepter i kulturhuse og biblioteker.

Målrettet markedsføring af tilbud

- Der skal ske en professionalisering, systematisering og prioritering af markedsføringsindsatser med henblik på at skabe synergi og sammenhæng i forhold til udvalgte målgrupper.

Demokratiunderstøttende aktiviteter

- Der arbejdes konstant med at præsentere tidens aktuelle emner og debatter og formidle dem på en måde, der giver enhver interesseret borger et godt grundlag for selv at tage del i den demokratiske proces.
- Demokrati og Kommunalvalg 2009 markeres ved aktiviteter på Københavns biblioteker og kulturhuse. Der udvikles særlige aktiviteter for børn og unge. Der bygges videre på erfaringerne fra Demokratiugen som ligger op til Europaparlamentsvalget 2009 samt brevstemmeprojektet.

Indsatsområder (3)

Lokale netværk, læring, partnerskaber og nye vækstlag

Kultur- og fritidsoplevelser har stor værdi for den enkelte og er samtidig en væsentlig del af livet i en storby. København skal derfor sikre alle mulighed for at føre et rigt og varieret kultur- og fritidsliv. Det indebærer, at byens samlede kulturudbud er mangfoldigt; det skal appellere til så mange forskellige befolkningsgrupper som muligt, og alle københavnere skal opleve, at der er vedkommende og tilgængelige tilbud for netop dem.

Det er et kulturpolitisk grundvilkår, at kunst og kultur har en værdi i sig selv. Samtidig må det anerkendes, at kultur- og fritidslivet rummer potentialer, som både kan og skal udnyttes indenfor eksempelvis integrations-, sundheds- eller socialindsatser.

De københavnske kulturinstitutioner skal derfor have et bevidst fokus på at udvikle og fremme kunst- og kulturoplevelser, som appellerer til de målgrupper, som af forskellige årsager ikke hidtil har deltaget i kultur- og fritidslivet i så høj grad som andre. Det gælder eksempelvis københavnere, som har begrænsede økonomiske midler og derfor også begrænsede muligheder for at deltage i byens mere kommercielle kulturudbud.

Lyst og nysgerrighed skal være drivkraften, når københavnernes opsøger og deltager i byens kulturliv. For byens kulturinstitutioner indebærer det, at de hele tiden skal have fokus på at inspirere nye brugergrupper til at finde livskvalitet i et aktivt kulturliv. Opgaven indebærer dels løbende tilpasning af byens kulturtilbud, dels en offensiv indsats for at sikre større kendskab til de målgrupper, hvis motivation og mulighed for deltagelse forudsætter særlig opmærksomhed.

Når kultur- og biblioteksbegivenheder rykker uden for murene af byens etablerede kulturinstitutioner og indtager byens havnefront, pladser og parker, udfordrer det vores faste forestillinger om byens fysiske rammer og skaber anderledes udtryk og oplevelser for nye målgrupper og publikum.

Biblioteker og kulturhuse har i flere sammenhænge afprøvet at udvikle nye tilbud til borgerne sammen med nye spændende samarbejdspartnere.

Samarbejdet med andre lokale børnekulturelle aktører skal fortsat udbygges i bydelene. Det skal ske både i forhold til børneinstitutioner, skoler og børneteatre m.fl.

Det samlede bibliotekstilbud skal i de enkelte bydele samarbejdes med andre offentlige servicetilbud som fx skolebibliotekerne.

Skolebibliotekerne er en ligeledes en central samarbejdspartner for Københavns Biblioteker. I Vigerslev og Solvang drives to bibliotekstilbud: folkebibliotekerne og skolernes pædagogiske servicecentre/skolebiblioteker. Erfaringerne viser, at tidssvarende og moderne faciliteter fungerer som trækplastre på borgerne. Det nye folkebibliotek i Ørestad City skal vise, at bibliotekerne og skolerne samarbejder om at skabe nye tidssvarende faciliteter til borgerne.

Fokusområder og initiativer:

Eventvognen

- Eventvognen anvendes til arrangementer ude af huset. Eventvognen har bl.a. til formål at lave pr. for biblioteker, gøre biblioteket synlig samt møde folk hvor de er. Eventvognen er bl.a. at finde på Start festival, Copenhagen Jazzfestival, Copenhagen Pride, Kulturnatten, på Amager Strand m.m.

Involvering af nye brugere

- På forvaltningsniveau udvikles en strategi til involvering af befolkningsgrupper, som typisk ikke har deres gang på byens biblioteker og kulturhuse. Der er i disse år en stigende tendens til, at europæiske kulturinstitutioner påtager sig et socialt ansvar. Området benævnes "outreach" og sigter på at "række ud" og involvere nye brugergrupper. Formålet er dels at tilbyde nye brugergrupper kvalitative kulturoplevelser, dels at udvide det forholdsvis snævre brugersegment, som byens kulturliv har tendens til at tiltrække.

Communitycenter

- Communitycenter i Nørrebro og Solvang – udvidet samarbejde med kvarterløft, lokale foreninger og organisationer, bl.a. indgår projektet bydelsmødre.

Kultur for børn og unge i udsatte boligområder

- København skal styrke indsatsen for at give børn og unge i udsatte boligområder mulighed for et mere aktivt kulturliv. Sårbare børn og unge deltager ikke i kulturelle aktiviteter i lige så høj grad som børn og unge fra ressourcestærke familier og miljøer. Kommunen skal derfor gøre en særlig indsats for at skabe oplevelser, udsyn og selvtillid for denne målgruppe.

Livslang læring

- København tilbyder borgere i alle aldre fri adgang til

faglitteratur, tidsskrifter, databaser og anden netbaseret information. Den fri adgang til viden og redskaber til livslang læring gør bibliotekerne til borgernes uformelle læringsinstitutioner. København gør en særlig indsats i forhold til livslang læring ved at samarbejde med uddannelsesinstitutioner på alle niveauer.

Skole og daginstitutionerindsats

- København skal med sit biblioteks- og kulturtilbud understøtte læring og sproglig tilegnelse gennem målrettede programmer og samarbejde med skoler og institutioner. Indsatser som sprogstimulering af tosprogede og børns læselyst udvikles fortsat.

Indsatsområder (4)

Litteraturpolitik og formidling

Københavns Biblioteker har landets mest omfattende, differentierede og mangfoldige litteratursamling i folkebiblioteksregi – en samling, der er sammensat ud fra kvalitets- og behovsvurderinger og som rummer papirbøger såvel som lydbøger og e-bøger. Litteratursamlingen placerer bibliotekerne som en helt central aktør på Hovedstadens kulturscene.

I de seneste år er en fornyet interesse for litteraturen blomstret op. Det afspejler sig i et støt stigende bogsalg på landsplan, ligesom der i Hovedstaden er opstået en række tilbagevendende litteraturbegivenheder og nye mødesteder for læserne.

For Københavns Biblioteker er brugernes oplevelser med litteraturen et særligt fokusområde. Litteraturen har ikke kun betydning for det enkelte menneske, men kan opleves sammen med andre og skabe dialog mellem mennesker i en mangfoldig storby. Derfor vil Københavns Biblioteker fremme borgernes fælles oplevelser med litteraturen og sætte endnu flere i berøring med litteraturens og fortællingens verden. Der skal i de kommende år ny opmærksomhed på offensive og indbydende formidlingsformer. Nøgleordene skal være kvalitet, mangfoldighed og brugerinddragelse, og litteraturen skal præsenteres i traditionelle som i mere eksperimenterende kulturelle sammenhænge og i samspil med andre kulturgenrer.

En forudsætning for at udvikle tilbudene er et intensiveret samarbejde med andre kulturformidlere og litteraturscener – offentlige såvel som private - hvor litteraturen belyses fra andre kulturelle vinkler. Desuden skal brugerne inddrages i litteraturformidlingen. Der skal skabes optimale vilkår for brugerdrevne litteraturaktiviteter, og til de mange aktive læsere i byen skal bibliotekerne udvide tilbuddene med læsekredse, skriveværksteder mv.

Fokusområder og initiativer:

Demoteket – nye vækstlag

- Demotek for unge på 5 biblioteker med arrangementer, ansættelse af unge-ambassadører, mulighed for egenproduktion af musik, film og skrift.

Litteraturfestivaler:

- Københavns Biblioteker og en række samarbejdspartnere på Hovedstadens kulturelle scene har i 2008 taget initiativ til

litteraturfestivalen København læser. Målet er at øge læseglæden gennem et rigt arrangementsprogram og litteraturoplevelser i byrummet. Festivalen fortsætter i 2009 og 2010, hvor den finder sted i ugen op til det årlige BogForum i november.

- Christianshavns Bogfestival fortsætter som en årlig begivenhed i april med Christianshavns Bibliotek som initiativtager.

Litteraturarrangementer:

- Bibliotekernes litteraturarrangementer skal udvikles koncept- og oplevelsesmæssigt og i højere grad koordineres. Litteraturformidlingen skal spænde fra traditionelle forfatteroplæsninger og interviews over familiearrangementer, teater, koncerter, spoken word, poetry slam mv. til læsekredse og skriveværksteder, hvor brugerne selv er drivkraften.
- Biblioteker og kulturhuse skal i højere grad markere årlige, litterære mærkedage med aktiviteter.

Læsekredse:

- Bibliotekerne skal danne endnu flere læsekredse centreret om forskellige temaer og læseindsatser. Flere biblioteker holder årlige læsekonkurrencer for børn, som skal promoveres og udbredes til samtlige biblioteker.

Børn og unge:

- Læsekonkurrencer, skriveværksteder og børns og unges inddragelse i demokratiprojekter skal fremmes. Demokratiugen i maj er et eksempel på et eksemplarisk projekt, der kan udfoldes til mange områder.

Variation og kvalitet i biblioteksudbuddet:

- Der skal sikres fortsat variation og kvalitet i det samlede materialeudbud.

Styrket formidling af litteraturen:

- I det digitale og fysiske biblioteksrum skal der udvikles nye, herunder interaktive, præsentations- og formidlingstilbud til brugerne.
- Der skal ske en opdyrkning af samarbejdet med offentlige og private aktører om litteraturformidlingen.

Indsatsområder (5)

Udvikling af digitale tilbud og ydelser

Biblioteker og kulturhuse skal have moderne og opdaterede digitale ydelser og selvbetjeningstilbud.

Københavns Biblioteker skal fortsat have et populært og besøgt tilbud. I 2008 var der alene over 1.8 mio. besøgende på Københavns Bibliotekers hjemmeside. Hertil kommer succesfulde tjenester som netmusik.dk og netlydbog.dk – ydelser, der har trukket nye brugere til bibliotekerne – brugere som ikke har brugt bibliotekstilbuddet tidligere.

Fokusområder og initiativer:

Nye digitale tilbud

- Videreudvikle de digitale tilbud, netlydbøger, netmusik, elektroniske materialesamlinger og databaser
- Ny hjemmeside med formidling og brugerinvolvering i fokus.
- Nye digitale tilbud: netlydbøger, netmusik, adgang til flere databaser hjemmefra mv.
- Infogalleri – Implementering af Infogalleri med information til skærme (storskærme, pauseskærme, trykfølsomme etc.) på bibliotekerne.

Indsatsområder (6)

Nationalt og internationalt samarbejde

Københavns Biblioteker har en lang tradition for samarbejde nationalt og internationalt.

Det nationale samarbejde indbefatter bl.a. bibliotek.dk – et lånesamarbejde, der giver borgerne i København adgang til frit at låne materialer fra alle andre danske biblioteker. Københavns Biblioteker har ligeledes etableret samarbejder med flere af landets kommunale biblioteker om bl.a. udviklings- og projektarbejder.

Internationalt har Københavns Biblioteker også en stærk tradition for samarbejde – både med enkeltbiblioteker og ved deltagelse i de internationale biblioteksnetværk. Det er vigtigt for en storby som København at udveksle erfaringer og indhente – og bibringer - ny inspiration, som kan være med at sikre, at de københavnske biblioteker er med i front inden for biblioteksudviklingen.

Fokusområder og initiativer:

Internationale konferencer i København

- Sikre løbende afholdes af internationale kultur- og bibliotekskonferencer i København.

Ørestadsregionen

- Øget samarbejde i Ørestadsregionen, herunder øget samarbejde med kultur- og biblioteksinstitutioner i Malmø.

IFLA

- København deltager i IFLA samarbejdet. København er repræsenteret i ”IFLA’s Metropolitan Libraries Section” – en gruppe for hovedstadernes biblioteker samt biblioteker i byer med over 400.000 indbyggere.

Nationale samarbejder

- Københavns Biblioteker og Borgerservice og Biblioteker (Århus Kommunes Biblioteker) er indgået i et samarbejde med henblik på at opnå større indflydelse på udviklingen og få mere biblioteksservice for pengene. Samarbejdet ligger bl.a. indenfor biblioteksudvikling, bibliotekssystem og hjemmesider samt effektiviserings- og rationaliseringsprojekter.